

RADA GŁÓWNA NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI RADY GŁÓWNEJ NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO W ROKU 2023

Spis treści

1. WPROWADZENIE
2. DZIAŁALNOŚĆ STATUTOWA RADY
 - 2.1. Debaty i uchwały programowe
 - 2.2. Inicjatywy i inne wystąpienia Rady
 - 2.3. Konferencje współorganizowane przez Radę
 - 2.4. Opiniowanie projektów aktów prawnych i innych dokumentów przedstawianych przez organy władzy i administracji publicznej
 - 2.5. Prace komisji stałych jako organów wewnętrznych Rady
 - 2.6. Prace Zespołów Roboczych Rady Głównej
 - 2.7. Prace organów działających przy Radzie
3. UDZIAŁ CZŁONKÓW RADY W PRACACH INNYCH ORGANÓW I INSTYTUCJI, W CHARAKTERZE PRZEDSTAWICIELI RADY
4. OBSŁUGA ADMINISTRACYJNA I BUDŻET RADY
5. PODZIĘKOWANIE

1. WPROWADZENIE

Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego (dalej: Rada lub RGNiSW) jest umocowaną ustawowo, najpełniej reprezentującą środowisko instytucją przedstawicielską szkolnictwa wyższego i nauki. Współdziała z organami władzy publicznej w zakresie polityki naukowej państwa, a także wyraża opinie w kwestiach zasad i kierunków rozwoju systemu szkolnictwa wyższego i nauki, spraw studentów, doktorantów i kadry naukowej, projektu budżetu państwa w części dotyczącej szkolnictwa wyższego i nauki, a także opiniuje akty prawne dotyczące tego systemu.

Rada jest niezależna i pochodzi z wyboru – jej członkowie, reprezentujący wszystkie dziedziny nauki oraz najważniejsze grupy środowiskowe polskiej społeczności akademickiej, zostali wyłonieni przez uprawnione instytucje działające w systemie szkolnictwa wyższego i nauki. Dzięki temu skład Rady zapewnia unikalną kombinację wiedzy, doświadczenia, umiejętności, systemowego spojrzenia oraz szerokiej perspektywy, przy jednoczesnej swobodzie działania i niezależności, koniecznych do rzetelnego prowadzenia analiz i formułowania opinii w duchu interesu publicznego. Dla osiągnięcia tego celu Rada blisko współpracuje z pozostałymi ustawowymi instytucjami przedstawicielskimi środowiska nauki, a także z reprezentacjami innych ciał, organizacji i grup.

Rok 2023 ujęty w niniejszym sprawozdaniu jest drugim rokiem działalności Rady w kadencji 2022–2025. W tym czasie Rada zaopiniowała na wniosek Ministra Edukacji i Nauki, innych ministrów oraz Marszałka Sejmu 46 różnych aktów prawnych (projekty ustaw i rozporządzeń). Wskazywała kandydatury do gremiów i komitetów doradczych, monitorujących i oceniających. Z własnej inicjatywy Rada zorganizowała 6 debat poświęconych strategicznym zagadnieniom systemu nauki i szkolnictwa wyższego oraz współorganizowała konferencję. Formułowała też, samodzielnie lub wspólnie z innymi instytucjami przedstawicielskimi, stanowiska i apele w fundamentalnych dla społeczeństwa sprawach takich, jak: zapewnienie wolności badań naukowych i niedopuszczalność gróźb ministra wobec instytucji badawczych korzystających z konstytucyjnie gwarantowanej wolności badań, sytuacji ekonomicznej uczelni i innych instytucji nauki w Polsce, apel o udział w wyborach parlamentarnych. Przedstawiciele Rady brali czynny udział w posiedzeniach komisji sejmowych, Prezydium PAN i konferencji rektorów, a także występowali na sympozjach, warsztatach, szkoleniach i zebraniach organizowanych przez instytucje i organizacje działające w ramach szeroko rozumianego środowiska akademickiego (więcej informacji w dalszych częściach sprawozdania). W ten sposób Rada realizowała swoje dwa główne zadania: rzetelnego, obiektywnego i bezstronnego recenzenta działającego w duchu akademickich wartości i standardów życia społecznego opartego na racjonalnych argumentach i wzajemnym szacunku oraz pomysłodawcy w obszarze strategicznego kształtowania polityk i przepisów, z uwzględnieniem nie tylko pozytywów, ale także ich efektów ubocznych dla różnych grup społeczności sektora nauki i szkolnictwa wyższego. Rada konsekwentnie podkreśla, że zgodnie ze swoją ustawową rolą stawia do dyspozycji wszystkich władz publicznych swoją kolektywną wiedzę na temat szkolnictwa wyższego i nauki, w Polsce i za granicą.

W bieżącym roku, podobnie jak w 2022, Rada apelowała o odejście od praktyki wprowadzania w przepisach ustawowych punktowych zmian, które nie składają się na spójną koncepcję działania sektora nauki i szkolnictwa wyższego ani nie wpisują się w ramy nakreślone przez obowiązujący dokument „Polityka Naukowa Państwa”. W przypadku zmian ustaw, w 2023 roku dominowały projekty poselskie, w których często Rada

dostrzegała i wskazywała istotne rozbieżności między przedstawianymi uzasadnieniami i deklarowanymi ocenami skutków regulacji a racjonalnymi przewidywaniami co do rzeczywistych efektów, które przyniosą proponowane zmiany. Jednak ze względu na brak rzeczywistych, merytorycznych debat w trakcie procesu legislacyjnego pogłębiało się poczucie fasadowości procesu konsultacji i opiniowania projektów aktów prawnych.

Ważnym wydarzeniem 2023 roku było ogłoszenie wyników ewaluacji działalności naukowej. Biorąc pod uwagę skutki prawne ewaluacji oraz nierzadko zaskakujące jej rezultaty, środowisko naukowe zgłaszało potrzebę rzetelnej analizy procesu ewaluacji, opartej na udostępnionych w całości wiarygodnych danych. Wnioski Rady skierowane do kierownictwa resortu o udostępnienie kompletu danych ewaluacyjnych, po ogłoszeniu ostatecznych decyzji ministra, pozostały bez odpowiedzi. Z tego powodu szansa przejrzystego, weryfikowalnego sprawdzenia przypuszczeń co do przyczyn zaskakujących wyników oraz refleksji nad pożądanymi zmianami mechanizmów ewaluacji nie została (jak dotąd) wykorzystana.

Innym istotnym trendem polityki w 2023 r. w zakresie szkolnictwa wyższego, który Rada oceniała krytycznie, było ograniczanie znaczenia standardów jakości. Przejawami tego trendu było np. zmienianie nazw uczelni na bardziej prestiżowe mimo niespełniania warunków ustawowych oraz wydawanie zgód na otwieranie kierunków studiów (np. lekarskiego) mimo negatywnej oceny PKA, braków infrastruktury oraz braku wykwalifikowanych kadr dydaktycznych.

Rada docenia wysiłki ministerstwa w celu zwiększenia nakładów na naukę i szkolnictwo wyższe i pozytywnie opiniowała projekty rozporządzeń podwyższających stawki wynagrodzeń, zaznaczając jednocześnie, że nie kompensują one inflacji, wzrostu kosztów funkcjonowania instytucji szkolnictwa wyższego i nauki, a także kosztów niezbędnych usług. Kwestie nakładów finansowych, oprócz innych braków i zaniechań wspomnianych wcześniej, pozostają najważniejszym i najpilniejszym wątkiem dialogu z władzami rządowymi nowej kadencji. Rada ma też nadzieję na spełnienia postulatów o ściślejszej i bardziej efektywnej współpracy z władzami resortu.

W 2023 roku, tak jak w latach poprzednich, podstawową formą działania Rady były posiedzenia plenarne oraz posiedzenia stałych komisji RGNiSW. Rada dziękuje za uczestnictwo w posiedzeniach plenarnych sekretarzowi stanu Włodzimierzowi Bernackiemu (9 lutego) oraz sekretarzowi stanu Wojciechowi Murdzkowi (9 marca, 12 października, 7 grudnia). Doświadczenia z okresu pandemii pozwoliły na prowadzenie obrad w trybie hybrydowym, w którym członkowie Rady uczestniczyli stacjonarnie, natomiast większość gości (oraz członkowie Rady, którzy z powodów zdrowotnych albo obowiązków służbowych nie mogli przyjechać do Warszawy) brali udział w obradach zdalnie. Rada dziękuje instytucjom przedstawicielskim – stałym partnerom Rady Głównej: Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich, konferencjom rektorów typów szkół,

Polskiej Akademii Nauk, Konferencji Rektorów Publicznych Szkół Zawodowych, Radzie Głównej Instytutów Badawczych, Parlamentowi Studentów RP, Krajowej Reprezentacji Doktorantów, przedstawicielom Polskiej Komisji Akredytacyjnej, Narodowego Centrum Nauki, Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej oraz innym podmiotom o systemowej roli w sektorze nauki i szkolnictwa wyższego. Rada wyraża podziękowania przedstawicielom innych ministerstw nadzorujących szkoły wyższe, parlamentarzystom oraz gościom, stale lub okazjonalnie uczestniczącym w posiedzeniach. Mocne zaangażowanie wszystkich organizacji i osób świadczy o tym, że wnioski z tematów poruszanych w trakcie debat Rady mogą przyczynić się do poprawy funkcjonowania instytucji całego sektora nauki i szkolnictwa wyższego, a zarazem do ułatwienia pracy naukowej, dydaktycznej i administracyjnej wszystkim członkom jego społeczności.

W kolejnych częściach sprawozdania zawarta jest syntetyczna informacja o statutowej działalności Rady Głównej w 2023 roku, w szczególności informacje o debatach, uchwałach, stanowiskach i innych dokumentach, a także o pracy komisji stałych Rady. Sprawozdanie działającej przy Radzie Komisji Dyscyplinarnej, będącej niezależnym organem ustawowym, przedstawione zostało jako oddzielny dokument.

2. DZIAŁALNOŚĆ STATUTOWA RADY¹

2.1. Debaty i uchwały programowe

W roku sprawozdawczym Rada odbyła dziewięć posiedzeń plenarnych, na których obok spraw bieżących przeprowadzono debaty i dyskusje na wcześniej zaplanowane tematy dotyczące istotnych zagadnień sektora nauki i szkolnictwa wyższego. Debaty odbywały się z udziałem zaproszonych referentów zewnętrznych. W związku z sezonem urlopowym, w lipcu i wrześniu, zgodnie ze statutem Rady, odbywały się posiedzenia Prezydium Rady, otwarte dla wszystkich członków RGNiSW.

- Przedstawienie sprawozdania z działalności Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego w 2022 r. (styczeń 2023 r.)

Przewodniczący Rady Głównej przedstawił informację na temat sprawozdania z działalności Rady Głównej. Znalazły się w nim nie tylko dane ilościowe, ale również komentarz dotyczący roli i sposobu działania Rady. Uchwały i stanowiska przyjęte przez Radę pokazują, że działa ona niezależnie, w dobrej wierze i przy zachowaniu obiektywnego

¹ Osoby zainteresowane bardziej szczegółowymi informacjami o pracach Rady oraz problematyką i przebiegiem jej debat odsyłamy do protokołów ze wszystkich posiedzeń plenarnych, dostępnych (wraz prezentacjami referentów), na stronie Rady www.rgnisw.nauka.gov.pl

spojrzenia na rozpatrywane projekty aktów prawnych oraz inne dokumenty czy zagadnienia. Debaty Rady Głównej przyciągają wiele zainteresowanych osób. Ponadto Rada realizuje wspólne przedsięwzięcia z innymi instytucjami przedstawicielskimi środowiska szkolnictwa wyższego i nauki.

- Analiza ewaluacji 2017–2021 i wnioski na przyszłość (luty 2023 r.)

Referaty wprowadzające do dyskusji wygłosili prof. Błażej Skoczeń, przewodniczący Komisji Ewaluacji Nauki, oraz prof. Aleksander Welfe, wiceprezes Polskiej Akademii Nauk. Prof. W. Bernacki, sekretarz stanu w MEiN, przedstawił informację na temat przebiegu prac w procesie odwoławczym.

Prof. Skoczeń rozpoczął wystąpienie od przedstawienia informacji o Komisji Ewaluacji Nauki. Następnie odniósł się do polskiego systemu ewaluacji i kategoryzacji na tle krajów europejskich. W 2022 r. kategorię A+ przyznano 5,68% ewaluowanym podmiotom-dyscyplinom, kategorię A – 28,21%, kategorię B+ – 50,83%, kategorię B – 12,4%, a kategorię C – 3,14%. KEN rekomendowała kategorię A+ dla 40 podmiotów-dyscyplin, w tym 20 w uniwersytetach, 11 w Polskiej Akademii Nauk, 4 w politechnikach, 4 w akademiach i 1 w instytucie międzynarodowym. Do tej liczby minister dodał kolejnych 25 podmiotów-dyscyplin. KEN rozpatrzyła odwołania w 583 podmiotach-dyscyplinach. W 100 przypadkach KEN uznała za uzasadnione podniesienie kategorii, najwięcej z nich uzyskało kategorię A z kategorii B+ oraz kategorię B+ z kategorii B. Na zakończenie prof. Skoczeń przedstawił zmiany w systemie ewaluacji zaproponowane przez KEN.

Prof. Welfe przytoczył formułowany w środowisku postulat, iż system ewaluacji powinien być prosty, przejrzysty i zrozumiały dla wszystkich uczestników, a jednocześnie uwzględniać specyfikę ewaluowanych podmiotów, co jest wewnętrznie sprzeczne. System ewaluacji uwzględniający wszystkie niezbędne elementy musi mieć odpowiedni stopień komplikacji. Następnie odniósł się do kryterium I, czyli poziomu naukowego lub artystycznego prowadzonej działalności, mierzonego według trzech parametrów szczegółowych: 1) artykuły naukowe, 2) monografie naukowe, 3) patenty na wynalazki, prawa ochronne na wzory użytkowe i wyłączne prawa hodowców do odmian roślin. W okresie podlegającym ewaluacji zauważalny był wzrost publikacji słabych monografii w wydawnictwach, które publikują odpłatnie. W nowej ewaluacji należy stworzyć listę „predatorów”. Czasopisma te powinny zostać usunięte z listy czasopism punktowanych albo ich punktacja powinna zostać obniżona do minimalnej.

- Instytuty badawcze: rola, uwarunkowania działalności, perspektywy rozwoju (marzec 2023 r.)

Referaty wprowadzające do dyskusji przedstawili Wojciech Murdzek, sekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji i Nauki, prof. Henryk Skarżyński, przewodniczący Rady

Główniej Instytutów Badawczych (RGIB), oraz dr Marcin Kraska, wiceprezes ds. badań i rozwoju Centrum Łukasiewicz (CŁ).

Minister Murdzek stwierdził, że powszechna wiedza w społeczeństwie na temat działalności instytutów jest niewielka, co sprawia, że dyskusja o finansowaniu instytutów jest niezwykle trudna. Ministerstwo, widząc ten problem, podjęło decyzję o przystąpieniu do upowszechniania informacji o instytutach poprzez włączenie się w organizację kongresu z udziałem wszystkich rodzajów instytutów oraz ministrów je nadzorujących i szefów PAN, CŁ i RGIB. Następnie min. Murdzek przedstawił wybrane propozycje zmian w ustawie o instytutach badawczych zawarte w nowelizacji przygotowanej przez MEiN, która oczekuje na wpisanie do wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów.

Prof. Skarżyński rozpoczął wystąpienie od informacji o Radzie Główniej Instytutów Badawczych, która została po raz pierwszy powołana w 1992 r. (jako Rada Główna Jednostek Badawczo-Rozwojowych). Kolejną kwestią omówioną przez prof. Skarżyńskiego był wkład instytutów badawczych w rozwój polskiej nauki. Profesor posłużył się raportem z końca 2014 r. pt. „Wkład instytutów badawczych w osiągnięcia polskiej nauki a reprezentacja przedstawicieli instytutów w organach doradczych Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego”, przy okazji informując, że RGIB zamierza opublikować podobny dokument uwzględniający wyniki najnowszej ewaluacji. W 2014 r. instytuty zatrudniały 13% wszystkich pracowników zaliczonych do liczby N, czyli 10 616 pracowników (uczelnie – 81%, tj. 67 023 pracowników, instytuty PAN – 6%, tj. 4771 pracowników). Wkład instytutów, liczony na podstawie ówczesnych danych, wynosił około 34%, a efekty finansowe komercjalizacji w instytutach – 84%.

Dr Kraska w swojej wypowiedzi skoncentrował się na kwestii budowy kadr przyszłości. Do osiągnięcia sukcesu potrzebni są dobrzy liderzy, którzy kształtują pracę. Jednym z najważniejszych zadań lidera jest znalezienie dobrych pracowników, ale również ich inspirowanie, motywowanie i utrzymanie w organizacji, ponieważ to od nich zależy sukces lub porażka organizacji. Dr Kraska przedstawił także inicjatywy podejmowane przez Sieć Badawczą Łukasiewicz, aby pozyskiwać i utrzymywać najlepszych.

- Kształcenie nauczycieli – sytuacja, zasady, zapewnianie jakości, porównanie z innymi krajami (kwiecień 2023 r.)

Dyskusja została poprzedzona wystąpieniami prof. Barbary Marcinkowskiej, przewodniczącej Konferencji Rektorów Uczelni Pedagogicznych, Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, dr Agnieszki Janiak-Jasińskiej, pełnomocnika rektora UW ds. kształcenia nauczycieli, oraz prof. Tomasza Chachulskiego z Instytutu Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk.

Prof. Marcinkowska poruszyła temat budowania systemu kształcenia nauczycieli w kontekście przyszłości. Problemem jest brak spojrzenia całościowego na kształcenie. Powinno ono być powiązane z systemem edukacji i przyszłością edukacji, a także uwzględniać trendy, zmiany demograficzne itp.

System kształcenia nauczycieli opiera się na Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela. Wprowadziło ono obowiązek kształcenia nauczycieli na pełnych studiach, co oznacza, że nauczycielem staje się ktoś, kto uzyskuje kwalifikacje, będąc absolwentem studiów magisterskich. Rozporządzenie określa standardy kształcenia przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela, nauczyciela przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej (klasy I–III szkoły podstawowej) oraz nauczyciela pedagoga specjalnego, nauczyciela logopedy i nauczyciela prowadzącego zajęcia wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka. Kluczową zmianą w odniesieniu do poprzednich standardów jest to, że dwa kierunki studiów nauczycielskich – pedagogika specjalna oraz pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna – są realizowane wyłącznie w systemie jednolitym magisterskim. Pozostałe studia, które przygotowują do zawodu nauczyciela, czyli studia przedmiotowe z przygotowaniem nauczycielskim, są realizowane w systemie bolońskim 3 + 2. Ograniczone zostały kwalifikacje nauczycielskie, które mogą być zdobywane na studiach podyplomowych.

Dr Janiak-Jasińska odniosła się do kształcenia nauczycieli przedmiotu. O ułożeniu programu przygotowania psychologiczno-pedagogicznego i dydaktycznego w programie studiów I lub II stopnia decyduje sama uczelnia, zgodnie z przyjętą własną koncepcją kształcenia nauczyciela. Standard tworzy ramy, pozwalając uczelniom na uwzględnienie swojej specyficznej sytuacji.

Widoczne jest malejące zainteresowanie studentów zawodem nauczyciela przedmiotu, spowodowane warunkami pracy nauczycieli oraz niskim prestiżem społecznym zawodu nauczyciela. Powodem może być też podniesienie poziomu wymagań, tj. konieczności ukończenia studiów II stopnia i uzyskanie uprawnień dopiero po studiach II stopnia. Wprowadzenie takich zasad było dobrym ruchem ze względu na jakość przygotowania merytorycznego przyszłych nauczycieli, natomiast powoduje zmniejszenie zainteresowania studiami nauczycielskimi w obecnej sytuacji na rynku pracy. Ograniczane jest środowisko nauczycieli akademickich zaangażowanych w proces kształcenia nauczycieli, posiadających doświadczenie dydaktyczne oraz dobrą współpracę ze szkołami. Uczelnie tracą powoli swój potencjał kształcenia nauczycieli.

Prof. Chachulski zwrócił uwagę na problem rotacji nauczycieli szkół podstawowych w dużych miastach oraz na problem zróżnicowania kompetencji nauczycieli w małych miejscowościach lub gminach. Zawód nauczyciela powinien być zawodem społecznym

zaufania i społecznej odpowiedzialności. Jest tak nadal w mniejszych miejscowościach. Nauczyciel niewystarczająco przygotowany jest katastrofą środowiskową. Poprawa obecnej sytuacji wymaga kompleksowego działania szkół, uniwersytetów, kuratoriów, ośrodków metodycznych, właściwych decyzji ministerstwa i przyjmowania na studia odpowiedzialnych i dobrze przygotowanych kandydatów.

- Rola różnych typów uczelni w perspektywie zmieniających się potrzeb rynku pracy (maj 2023 r.)

Wprowadzenie do debaty przedstawili prof. Dariusz Surowik, przewodniczący Konferencji Rektorów Publicznych Uczelni Zawodowych, prof. Agnieszka Chłoń-Domińczak, prorektor ds. nauki w Szkole Głównej Handlowej, oraz Kamil Sobolewski, główny ekonomista Pracodawców RP.

Prof. Surowik wyjaśnił, że publiczne uczelnie zawodowe powstały w wyniku procesu transformacji ustrojowej kraju, a większość z nich utworzono w ramach rekompensaty wobec ośrodków, które utraciły status miast wojewódzkich. Miało to wpływ na profil tych uczelni, misję i sposób rozwijania regionalnych wspólnot i rozpoznawania potrzeb rynku pracy.

Uczelnie zawodowe na przestrzeni lat rozwinęły się, wykorzystując fundusze unijne, dostosowując ofertę i cykl kształcenia do potrzeb regionalnej gospodarki. W obecnych realiach niżu demograficznego i przy widocznym zmniejszonym zainteresowaniu podejmowaniem studiów przez młodych ludzi, publiczne uczelnie zawodowe są traktowane w niektórych kręgach jako konkurencja. Stanowią one 10% szkół wyższych w kraju i 25% uczelni publicznych. Uczelnie zawodowe zwiększają podaż specjalistów „na prowincji”, co przyciąga potencjalnych inwestorów, którzy mogą liczyć, że miejscowi pracownicy będą bardziej przywiązani do swoich stanowisk, niż ma to miejsce w dużych miastach.

Prof. Chłoń-Domińczak przytoczyła wypowiedź Andreasa Schleichera, dyrektora Departamentu ds. Edukacji i Umiejętności OECD, z 2019 r., który stwierdził, że szkolnictwo wyższe odnotowało bezprecedensowy wzrost liczby studentów, ale znaczna część absolwentów ma problem ze znalezieniem dobrej pracy, natomiast pracodawcy twierdzą, że nie mogą znaleźć osób o potrzebnych im umiejętnościach. Zwrócił też uwagę, że misją szkół wyższych jest przygotowanie absolwentów do tego, że rynek pracy i zapotrzebowanie na umiejętności będą się zmieniały.

Umasowienie szkolnictwa wyższego było spowodowane m.in. wysoką premią za wykształcenie przy zatrudnieniu. Obecnie ta premia jest znacznie mniejsza, a oczekiwania pracodawców odnośnie do posiadania dyplomów są zdecydowanie wyższe. Studenci zdobywają doświadczenie zawodowe już podczas studiów, aby mieć większe szanse na zatrudnienie bezpośrednio po ukończeniu nauki. Z kolei pracodawcy poszukują zdolnych

studentów. Skutkuje to pojawieniem się konfliktu na linii praca – studia i jest wyzwaniem dla uczelni. Taki konflikt powoduje opóźnienie w uzyskaniu dyplomu bądź odstąpienie od jego uzyskania. Jedną z ról uczelni jest zaspokojenie zapotrzebowania pracodawców, ale uczelnie muszą też wziąć pod uwagę, jacy są obecnie studenci i jakie oczekiwania względem pracy i kariery mają absolwenci.

Kamil Sobolewski przedstawił rolę uczelni z perspektywy potrzeb rynku pracy, z uwzględnieniem niekorzystnej sytuacji demograficznej. W Polsce wykształcenie wyższe w grupie wiekowej 55–64 lata posiada 17% osób, a w grupie wiekowej 25–34 lata – 42%. Zbliżamy się do celu nakreślonego przez Unię Europejską, czyli posiadania wyższego wykształcenia przez 45% społeczeństwa. W bieżącym roku ubędzie z polskiego rynku pracy 105 tys. osób w wieku produkcyjnym, w tym przybędzie prawie 80 tys. osób z wykształceniem wyższym, zaś ubędzie ponad 180 tys. osób bez wykształcenia wyższego. Jest to początek niekorzystnych zmian, które dotkną Polskę w kolejnych latach, czyli zagrożenie deficytem osób bez wyższego wykształcenia. Nie jest to unikalna sytuacja, specyficzna wyłącznie dla Polski, co oznacza silną, globalną konkurencję o pracowników. Odsetek osób w wieku produkcyjnym w krajach rozwiniętych zmniejsza się i niezbędne staje się przyjęcie osób z krajów wschodzących, w szczególności z Afryki. Polski rynek pracy może wchłonąć 50–200 tys. pracujących imigrantów rocznie. Wyzwaniem stojącym przed systemem edukacji jest uwzględnienie obcokrajowców, którzy przyjadą do Polski w poszukiwaniu pracy.

- Bieżące problemy środowiska studenckiego i doktoranckiego (czerwiec 2023 r.)

Referaty wprowadzające do dyskusji przedstawili prof. Ryszard Koziołek, rektor Uniwersytetu Śląskiego, mgr Wojciech Kielbasiński, rzecznik praw doktoranta KRDP (RPD), oraz Mateusz Kuliński, rzecznik praw studenta PSRP (RPS).

Prof. Koziołek poinformował, że Uniwersytet Śląski opracował Nową Koncepcję Studiów, która opiera się na dwóch filarach, tzn. program kształcenia ma się składać z dwóch komponentów – 72–73% programu kształcenia jest po stronie uczelni, pozostała część pozostaje do dyspozycji studenta. Celem jest umożliwienie studentowi reagowania na to, co dostrzega w swoim otoczeniu jako ważne, interesujące, decydujące o jego skuteczności na rynku pracy i nie tylko. Szkoła wyższa przestaje być jedynym ośrodkiem tworzenia i dzielenia się wiedzą. Studenci pozyskują informacje, wiedzę i umiejętności także poza uczelnią. Istnieje wiele instytucji i podmiotów, które tworzą wiedzę bardzo zaawansowaną, metodycznie i dydaktycznie, lepiej opracowaną niż ma to miejsce w uczelniach, gdyż dydaktyka akademicka jest dość konserwatywna. Dlatego warto traktować je jako partnerów edukacji. Reagując na szybki rozwój sztucznej inteligencji, należy stworzyć takie programy studiów, które sprawią, że absolwenci w momencie wejścia na rynek pracy będą zaznajomieni z AI.

Mateusz Kuliński przedstawił problemy najczęściej zgłaszane Rzecznikowi Praw Studenta. W obecnej kadencji, rozpoczętej 1 lutego 2023 r., wpłynęło 350 zgłoszeń. W poprzedniej dwuletniej kadencji było ich 1500. Najliczniejszą grupę stanowiły zgłoszenia dotyczące problemów związanych z kształceniem z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, m.in. niezadowolenie z jakości takiego kształcenia, prowadzenie zajęć o charakterze praktycznym online, promowanie studiów prowadzonych wyłącznie online. Kolejną grupą problemów są sprawy związane z dodatkowymi odpłatnościami za studia, np. udział w odpłatnym obozie szkoleniowym czy konferencji, co stanowi niezbędny warunek uzyskania zaliczenia danego przedmiotu. Studenci zgłaszają także konieczność dojazdu w odległe miejsca. Dotyczy to szczególnie studentów kierunku lekarskiego uruchomionego w uczelniach bez odpowiedniego zaplecza. Trzecią grupę stanowią kwestie związane z realizacją praktyk zawodowych.

Mgr Kiełbasiński poinformował, że wzrasta liczba spraw zgłaszanych Rzecznikowi Praw Doktoranta. W bieżącym roku zarejestrowanych zostało już ponad 300 zgłoszeń, a w 2022 r. było ich około 350. Wśród powodów rzecznik wymienił zakończenie prowadzenia studiów doktoranckich z końcem 2023 r., czy planowane wydłużenie do końca 2024 r. terminu, po upływie którego przewody doktorskie wszczęte najpóźniej do dnia 30 kwietnia 2019 r. umarza się albo zamyka. Sprawia to, że wielu uczestników tych studiów zwraca się z prośbą o wsparcie. Krajowa Reprezentacja Doktorantów organizuje różnego rodzaju kampanie informacyjne, kampanie społeczne, więc wiele osób zwraca się również z pytaniami dotyczącymi poruszanych tematów. W bieżącym roku najwięcej zgłoszonych spraw dotyczyło procedur związanych ze staraniem się o stopień doktora. Wpływają także zapytania dotyczące zawieszenia kształcenia w szkole doktorskiej oraz urlopów na przygotowanie rozprawy doktorskiej.

- Otwarta nauka i publikowanie w otwartym dostępie: sytuacja i perspektywy (październik 2023 r.)

Debatę otworzyło wystąpienie Wojciecha Murdzka, sekretarza stanu w MEiN. Minister stwierdził, że zauważalne jest zderzenie dwóch mentalności: pierwszy rodzaj myślenia był wyrazem troski o własność intelektualną, dorobek osobisty, uczelni, instytutu i o unikatowość pewnych procesów badawczych; drugi był wynikiem przekonania, że aby nadążyć za światowym postępowaniem i zapewnić Polsce właściwą pozycję, zamiast powtarzać badania od początku, należy wykorzystać już istniejące wyniki. W rezultacie prac Zespołu doradczego do spraw otwartych danych naukowych, przy współpracy MEiN, powstał projekt dokumentu „Polityka otwartego dostępu do danych badawczych finansowanych ze środków publicznych”.

Następnie referaty wygłosili dr Leszek Szafranski, wicedyrektor ds. zasobów cyfrowych Biblioteki Jagiellońskiej, dr Aneta Pazik-Aybar, kierowniczka Zespołu Otwartej

Nauki NCN i dr Maciej Maryl, kierownik Centrum Humanistyki Cyfrowej w Instytucie Badań Literackich PAN.

Dr Szafrąński omówił procedurę tworzenia repozytoriów na przykładzie Uniwersytetu Jagiellońskiego, po czym odniósł się do systemów europejskich. Na poziomie UE są budowane różne systemy, które pozwalają na agregowanie danych i publikacji. Głównym celem repozytoriów jest udostępnianie zasobów wiedzy każdemu, kto chce z niej skorzystać. Dwa najważniejsze systemy w Europie to OpenAIRE i European Open Science Cloud (EOSC). Pierwszy z nich jest systemem szerszym, udostępnia nie tylko dane, ale także publikacje, doktoraty i różne materiały dotyczące nauki. Drugi jest portalem, który wspiera naukę opartą na danych, rozwija się w kierunku agregatora, katalogu różnego rodzaju narzędzi, usług i punktu dostępu do danych, które zbiera z różnych europejskich platform i systemów, w większości przypadków z repozytoriów.

Dr Pazik-Aybar przedstawiła aspekty związane z realizacją otwartej nauki przez NCN. Podkreśliła, iż otwarta nauka jest pojęciem bardzo pojemnym. To nie tylko publikacje i dane, ale również wszelkiego rodzaju inne elementy związane z całym procesem badawczym, takie jak oprogramowanie, narzędzia analityczne, metodologia, informacja o przebiegu procesu badawczego, czyli wszystkie informacje, które mogą potencjalnie pozwolić innym naukowcom na powtórzenie tego procesu badawczego, aby uzyskać porównywalne wyniki.

NCN w 2018 r. został sygnatariuszem Planu S oraz członkiem-założycielem Koalicji S. W 2020 r. dyrektor NCN wydał zarządzenie w sprawie ustalenia Polityki NCN dotyczącej otwartego dostępu do publikacji będących efektem realizacji projektów badawczych, stypendiów i staży naukowych oraz działań naukowych finansowanych lub współfinansowanych przez NCN. Wszystkie projekty badawcze, których umowy podpisano od stycznia 2021 r., zostały objęte obowiązkiem publikowania w otwartym dostępie. Nie dotyczy to monografii, rozdziałów w pracach zbiorowych i recenzowanych prac zebranych. Dane, które stanowią podstawę tych publikacji, muszą być udostępnione w otwartym dostępie, zgodnie z zasadą – tak otwarte, jak to możliwe, i tak zamknięte, jak to konieczne. W 2019 r. NCN wdrożył Plan Zarządzania Danymi. Plan musi w sposób techniczny odzwierciedlać proces badawczy, który jest prezentowany we wniosku składanym do NCN. Standardy wprowadzane przez NCN są powiązane ze standardami europejskimi. W odpowiedzi na potrzeby zgłaszane przez środowisko naukowe oraz reformy polityki wydawców NCN tymczasowo wprowadzi złagodzenie zapisów odnośnie do Polityki NCN dotyczącej otwartego dostępu do publikacji.

Dr Maryl poinformował, że w ramach OPERAS, czyli konsorcjum, którego celem jest rozwój e-infrastruktury i wspieranie transformacji cyfrowej w naukach humanistycznych i społecznych, zostało przeprowadzone badanie, w wyniku którego powstał raport

„The Future of Scholarly Communication”. W zebranych wywiadach naukowcy wskazywali na dwie istotne kwestie w ramach innowacji w komunikacji – płynny dostęp do tradycyjnych formatów bez zbędnych ograniczeń oraz formę, czyli lepsze dzielenie się wiedzą z odbiorcami dzięki nowym technologiom.

Dr Maryl podkreślił, że naukowcy mają do czynienia z komunikacją naukową na każdym etapie procesu badawczego – począwszy od odkrywania danych, poprzez dostęp i przechowywanie, opracowanie danych, do analizy i wniosków. Na problem komunikacji należy spojrzeć z punktu widzenia różnorodnych interesariuszy, np. wydawców, uczonych, jednostek naukowych, podmiotów polityki naukowej, instytucji finansujących badania oraz udostępniających infrastrukturę, czyli narzędzia do publikowania.

- Dyskusja o bieżących wyzwaniach szkolnictwa wyższego i nauki (listopad 2023 r.)

W związku z wyborami parlamentarnymi i zmianą rządu członkowie Rady przedstawili i przedyskutowali sprawy pilnie wymagające podjęcia działań, a także sprawy równie ważne, ale wymagające analiz i dialogu w celu wypracowania jak najlepszych rozwiązań. W wyniku dyskusji ustalono listę takich spraw, a za najpilniejsze uznano: powrót przez kierownictwo ministerstwa do kultury dialogu i konsultacji, wzrost finansowania sektora nauki i szkolnictwa wyższego oraz zatrzymanie działań degradujących mechanizmy ewaluacji. Lista powstała w wyniku dyskusji będzie wsparciem w rozmowach z nowym kierownictwem ministerstwa i innymi władzami publicznymi, a także światem mediów.

- Informacja dyrektorów departamentów MEiN o zmianach w systemie szkolnictwa wyższego i nauki w 2023 r. (grudzień 2023 r.)

Dyrektorzy trzech departamentów MEiN przedstawili informacje o zmianach w systemie szkolnictwa wyższego i nauki w zakresie kompetencji nadzorowanych departamentów w ciągu ostatniego roku:

- Mateusz Gaczyński, zastępca dyrektora Departamentu Innowacji i Rozwoju przedstawił informację o bieżących działaniach Departamentu w zakresie przeprowadzonych oraz zaplanowanych konkursów, a także o stanie prac nad dokumentem „Polityka otwartego dostępu do danych badawczych finansowanych ze środków publicznych”,
- Jarosław Oliwa, dyrektor Departamentu Budżetu i Finansów, przedstawił system i zakres finansowania nauki i szkolnictwa wyższego w roku 2023, a także perspektywę finansową na 2024 r.,
- Izabela Stępień, dyrektor Departamentu Nauki, przedstawiła informacje o zmianach legislacyjnych wprowadzonych w 2023 r. w obszarze szkolnictwa wyższego i nauki oraz o ewaluacji jakości działalności naukowej, ewaluacji jakości kształcenia w szkołach doktorskich oraz wsparciu dla uczelni w ramach programu IDUB.

2.2. Inicjatywy i inne wystąpienia Rady

- Stanowisko Nr 5/2023 RGNiSW z dnia 12 stycznia 2023 r. w sprawie decyzji Prezydenta RP o odmowie podpisania nowelizacji ustawy – Prawo oświatowe,
- Stanowisko Nr 6/2023 RGNiSW z dnia 12 stycznia 2023 r. w sprawie trybu i procedur wprowadzania aktów prawnych w Polsce,
- Stanowisko nr 7/2023 Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 9 lutego 2023 r. w sprawie wspierania funkcjonowania samorządu doktorantów przez podmioty prowadzące szkoły doktorskie,
- Uchwała Nr 70/2023 Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 11 maja 2023 r. w sprawie zapewnienia wolności badań naukowych,
- Stanowisko Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich z 12 maja 2023 r. w sprawie wsparcia finansowego dla polskich uczelni uczestniczących w Inicjatywie Uniwersytetów Europejskich,
- Apel Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego do członków społeczności akademickiej w Polsce z dnia 13 września 2023 r.,
- Apel przedstawicieli instytucji nauki i szkolnictwa wyższego do parlamentarzystów oraz partii tworzących rząd po wyborach 2023 z dnia 13 listopada 2023 r.,
- Stanowisko Nr 8/2023 RGNiSW z dnia 23 listopada 2023 r. na temat Strategii Rozwoju Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej,
- Stanowisko Nr 9/2023 Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 listopada 2023 r. w sprawie obniżania wymagań dotyczących jakości kształcenia na kierunkach lekarskich.

2.3 Konferencje współorganizowane przez Radę

W dniu 19 czerwca 2023 r. odbyła się konferencja pt. „Sytuacja Międzynarodowej Kadry Akademickiej w Polsce” współorganizowana przez RGNiSW, KRASP i Uniwersytet SWPS.

2.4. Opiniowanie projektów aktów prawnych i innych dokumentów przedstawianych przez organy władzy i administracji publicznej

W zakresie opiniowania projektów aktów prawnych i innych dokumentów przedstawianych przez organy władzy i administracji publicznej sytuacja w roku 2023 przedstawiała się następująco.

Rada zaopiniowała 14 projektów ustaw:

- poselski projekt ustawy o utworzeniu Akademii Piotrkowskiej,
- poselski projekt ustawy o utworzeniu Uniwersytetu Kaliskiego im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego,
- rządowy projekt ustawy o zmianie nazwy uczelni służb państwowych nadzorowanej przez Ministra Sprawiedliwości i o zmianie ustawy o Służbie Więziennej oraz niektórych innych ustaw,
- rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o instytutach badawczych,
- rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo oświatowe oraz niektórych innych ustaw,
- poselski projekt ustawy o inwestycjach w zakresie budowy strzelnic oraz innych inwestycjach kształtujących postawy patriotyczne i wychowanie w poczuciu odpowiedzialności za państwo polskie realizowanych przez uczelnie,
- poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela, ustawy o instytutach badawczych, ustawy – Prawo oświatowe oraz niektórych innych ustaw,
- poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o praktykach absolwenckich,
- poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce,
- poselski projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu przeciwdziałania ubóstwu menstruacyjnemu i zapewnienia dostępności niezbędnych środków higieny menstruacyjnej w szkołach i uczelniach,
- rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o Centrum Medycznym Kształcenia Podyplomowego oraz niektórych innych ustaw,
- poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce,
- rządowy projekt ustawy o zarządzaniu danymi,
- rządowy projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z rozwojem e-administracji.

Rada zaopiniowała 40 innych dokumentów przedłożonych przez Ministra Edukacji i Nauki:

- dokument „Polityka otwartego dostępu do danych badawczych finansowanych ze środków publicznych”,
- plan działalności Narodowego Centrum Nauki na 2023 r.,
- plan działania Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej na rok 2023,

- sprawozdanie z działalności Narodowego Centrum Nauki na 2022 r. oraz sprawozdanie z ewaluacji działalności Narodowego Centrum Nauki na 2022 r.,
- sprawozdanie z działalności Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej w 2022 roku,
- projekt rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki zmieniającego rozporządzenie w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, położnej, diagnosty laboratoryjnego, fizjoterapeuty i ratownika medycznego,
- projekt rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków wynagradzania egzaminatorów za udział w przeprowadzaniu egzaminów oraz nauczycieli akademickich za udział w przeprowadzaniu części ustnej egzaminu maturalnego,
- projekt rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki zmieniającego rozporządzenie w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagradzania za pracę w dniu wolnym od pracy,
- projekt rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 6 lutego 2023 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie współczynników kosztochłonności,
- projekt rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki w sprawie dyplomów doktorskich, dyplomów habilitacyjnych i legitymacji doktoranta,
- projekt rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki w sprawie zmiany nazw Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Głogowie oraz Podhalańskiej Państwowej Uczelni Zawodowej w Nowym Targu,
- projekt rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 25 kwietnia 2023 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie sposobu podziału środków finansowych na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego oraz potencjału badawczego znajdujących się w dyspozycji ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki oraz na zadania związane z utrzymaniem powietrznych statków szkolnych i specjalistycznych ośrodków szkoleniowych kadr powietrznych,
- projekt rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki w sprawie zmiany nazwy Państwowej Wyższej Szkoły Techniczno-Ekonomicznej im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu,
- projekt rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki zmieniającego rozporządzenie w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych,

- projekt rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli,
- projekt rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki zmieniającego rozporządzenie w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela,
- projekt rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki zmieniającego rozporządzenie w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych,
- projekt rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki zmieniającego rozporządzenie w sprawie sposobu podziału dla uczelni środków finansowych na świadczenia dla studentów oraz na zadania związane z zapewnieniem osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w procesie przyjmowania na studia, do szkół doktorskich, kształceniu na studiach i w szkołach doktorskich lub prowadzeniu działalności naukowej,
- projekt rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki w sprawie zmiany nazwy Państwowej Uczelni Zawodowej im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie,
- projekt rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki w sprawie przyznawania nagrody rocznej osobom kierującym niektórymi podmiotami prawnymi,
- projekt rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki w sprawie ramowych statutów: publicznej placówki kształcenia ustawicznego, publicznego centrum kształcenia zawodowego i publicznego branżowego centrum umiejętności,
- projekt rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki zmieniającego rozporządzenie w sprawie dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli, szczegółowych celów szkolenia branżowego oraz trybu i warunków kierowania nauczycieli na szkolenie branżowe,
- projekt rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu zawodowego oraz egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie,
- projekt rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych,
- projekt rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków wynagradzania egzaminatorów za udział w przeprowadzaniu egzaminów oraz nauczycieli akademickich za udział w przeprowadzaniu części ustnej egzaminu maturalnego,
- projekt rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki w sprawie dziedzin zawodowych,

- projekt rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad i warunków udzielania i cofania zezwolenia na założenie przez osobę prawną lub osobę fizyczną szkoły lub placówki publicznej,
- projekt rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki zmieniającego rozporządzenie w sprawie udzielania pomocy publicznej i pomocy *de minimis* w ramach Inwestycji A2.4.1 Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności – Inwestycje w rozbudowę potencjału badawczego,
- projekt rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków i trybu udzielania pomocy publicznej za pośrednictwem Narodowego Centrum Nauki,
- projekt rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki zmieniającego rozporządzenie w sprawie wysokości minimalnego miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego dla profesora w uczelni publicznej,
- projekt rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki zmieniającego rozporządzenie w sprawie sposobu ustalania wysokości wynagrodzenia przewodniczących komisji dyscyplinarnych i ich zastępców, przewodniczących składów orzekających oraz rzeczników dyscyplinarnych i ich zastępców, a także wysokości wynagrodzenia obrońcy z urzędu,
- projekt rozporządzania Ministra Edukacji i Nauki zmieniającego rozporządzenie w sprawie egzaminu maturalnego,
- projekt rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki w sprawie zakresu informacji gromadzonych w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji o kwalifikacjach nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych,
- wniosek o włączenie do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK) kwalifikacji rynkowej *Koordinowanie strategii wyprzedzającej w placówkach edukacyjnych*,
- wniosek o włączenie do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK) kwalifikacji rynkowej *Koordinowanie projektów realizowanych przez dzieci i młodzież*,
- wniosek o włączenie do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK) kwalifikacji rynkowej *Wykorzystanie biblioterapii podczas warsztatów ogólnorozwojowych dla dzieci młodzieży*,
- wniosek o włączenie do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK) kwalifikacji rynkowej *Prowadzenie zajęć dla dzieci i młodzieży w edukacji pozaformalnej z wykorzystaniem metod wzmacniających zasoby wewnętrzne i zewnętrzne*,
- wniosek o włączenie do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK) kwalifikacji

rynkowej *Wspieranie rodziców i podopiecznych poprzez prowadzenie tutoringu rodzinnego*,

- wniosek o włączenie do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK) kwalifikacji rynkowej *Nauczanie metodą STEAM*,
- wniosek o włączenie do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK) kwalifikacji rynkowej *Organizowanie efektywnego procesu kształcenia zawodowego*.

Rada zaopiniowała 4 dokumenty przedłożone przez innych ministrów:

- projekt rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie dla działań w zakresie kształcenia zawodowego i nabywania umiejętności” oraz poddziałania „Wsparcie dla projektów demonstracyjnych i działań informacyjnych” w ramach działania „Transfer wiedzy i działalność informacyjna” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 oraz warunków i trybu jej wypłaty,
- projekt rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie dla szkolenia doradców” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 oraz warunków i trybu jej wypłaty,
- projekt rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie warunków dokonywania zwrotu środków, o których mowa w art. 17 ust. 4 rozporządzenia UE 2021/2116,
- projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie udzielania z budżetu państwa pożyczki na wyprzedzające finansowanie pomocy finansowej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027.

2.5 Prace komisji stałych jako organów wewnętrznych Rady

W bieżącym roku działały cztery komisje stałe Rady:

- Komisja ds. Międzynarodowych,
- Komisja Ekonomiczno-Prawna,
- Komisja Kształcenia,
- Komisja Nauki.

Rada kontynuowała wypracowany i efektywny tryb działania: sprawy wniesione do Rady były kierowane pod obrady odpowiedniej komisji. W niektórych przypadkach sprawy trafiały do więcej niż jednej komisji – na przykład sprawozdania NCN oraz NCBiR

trafiały zarówno do Komisji Ekonomiczno-Prawnej, jak i do Komisji Nauki, natomiast sprawozdanie NAWA – do Komisji ds. Międzynarodowych i Komisji Nauki. Rezultaty pracy komisji, wraz z propozycją odpowiedniej uchwały lub stanowiska, były referowane przez przewodniczącego komisji, a następnie dyskutowane w trakcie posiedzenia Prezydium Rady. Projekty uchwał/stanowisk wypracowane w komisjach, niekiedy wzbogacone elementami dyskusji członków Prezydium, były omawiane na posiedzeniach plenarnych Rady i we wszystkich przypadkach uzyskiwały poparcie Rady.

Należy dodać, że Komisje podejmowały także z własnej inicjatywy ważne sprawy z zakresu swoich kompetencji. Na przykład, Komisja Międzynarodowa zapraszała na swoje obrady dyrektora NAWA, a także osoby występujące w imieniu zagranicznych agencji grantowych i instytucji akademickich.

Biorąc pod uwagę liczbę przygotowywanych projektów uchwał i stanowisk, prace Komisji zasługują na najwyższą ocenę. Szczególnie należy docenić duży nakład pracy oraz poświęcony czas członków, a zwłaszcza przewodniczących i wiceprzewodniczących Komisji, bez którego efektywna praca Rady nie byłaby możliwa.

Komisja ds. Międzynarodowych

W roku 2023 Komisja ds. Międzynarodowych rozpoczęła pracę w następującym składzie:

Przewodnicząca: prof. Katarzyna Byrka

Wiceprzewodniczący: prof. Jacek Witkoś

Członkowie: prof. Tomasz Bączek, prof. Andrzej Fal, prof. Stanisław Kistryn, Marcelina Kościółek, prof. Agnieszka Merkisz-Guranowska, mgr Marta Rajewska, prof. Marek S. Szyndel, ks. prof. Wojciech Zyzak.

W lutym nastąpiła zmiana przedstawicieli studentów. Obecnie Komisja pracuje w składzie:

Przewodnicząca: prof. Katarzyna Byrka

Wiceprzewodniczący: prof. Jacek Witkoś

Członkowie: prof. Tomasz Bączek, prof. Andrzej Fal, Katarzyna Jedlińska, prof. Stanisław Kistryn, Maciej Korab, prof. Agnieszka Merkisz-Guranowska, mgr Marta Rajewska, prof. Marek S. Szyndel, ks. prof. Wojciech Zyzak.

W skład Komisji w 2023 roku wchodziło jedenaścioro członków Rady Głównej afiliowanych w dziesięciu różnych jednostkach, z pięciu miast w Polsce. Reprezentują oni głosy studentów, doktorantów, pracodawców, uczelni publicznych oraz niepublicznych, przedstawicieli nauk humanistycznych, teologicznych, rolniczych, inżynierskich, społecznych, medycznych, prawnych oraz ścisłych. Ponad trzydzieści pięć procent składu Komisji stanowią kobiety.

W 2023 roku Komisja spotkała się 12 razy, w tym 9 razy online za pośrednictwem platformy GoogleMeets, dwa razy w formie hybrydowej i raz stacjonarnie. Agendy spotkań obejmowały sprawy bieżące związane z tematyką międzynarodową w Polsce i na świecie, formułowanie opinii dotyczących aktów prawnych i dokumentów oraz dyskusje tematyczne.

W 2023 roku Komisja kontynuowała realizację celów w trzech obszarach: 1) wspieranie instytucji umiędzynarodawiających naukę i kształcenie w Polsce, 2) analiza barier w rozwoju umiędzynarodowienia oraz 3) proponowanie kierunków współpracy międzynarodowej.

Wspieranie instytucji przejawiało się między innymi formułowaniem opinii dotyczących agencji finansujących działalność naukową w Polsce. Komisja przygotowała pięć opinii dotyczących: 1) planu działalności NAWA na rok 2023, 2) sprawozdania z działalności NAWA w 2022 roku, 3) Strategii rozwoju NAWA na lata 2024–2030, 4) planu działalności NAWA na rok 2024, 5) sprawozdania z międzynarodowej działalności Narodowego Centrum Nauki w 2022 roku. Dodatkowo Komisja przygotowała opinię na temat etycznych aspektów współpracy międzynarodowej zawartej w Kodeksie etyki pracownika naukowego.

Celem Komisji w ramach pierwszego obszaru był również udział w wydarzeniach integrujących środowisko, takich jak konferencje i seminaria. Prof. Byrka reprezentowała Radę Główną i Komisję podczas organizowanego przez NAWA pod auspicjami Ministerstwa Edukacji i Nauki spotkania inauguracyjnego prace nad Strategią umiędzynarodowienia szkolnictwa wyższego i nauki w Polsce oraz podczas Konwersatoriów Krakowskich. Prof. Szyndel uczestniczył jako przedstawiciel Komisji i Rady w Kongresie „Nauka dla Społeczeństwa” organizowanym przez Politechnikę Warszawską i Światowe Centrum Słuchu. IFPS w Kajetanach, Warszawa. Prof. Kistryn i prof. Szyndel na zaproszenie ambasadora Republiki Federalnej Niemiec dra Thomasa Baggera oraz sekretarza generalnego DAAD dra Kaia Sicksa uczestniczyli w spotkaniu z przedstawicielami władz niemieckich instytucji szkolnictwa wyższego. Dyskutowano m.in. o rozszerzeniu zakresu współpracy, poparciu idei Uniwersytetów Europejskich oraz dalszego rozwoju Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego (European Higher Education Area).

Osiową aktywnością Komisji w obszarze działań związanych z analizą barier w rozwoju umiędzynarodowienia była anglojęzyczna konferencja pod tytułem: „Sytuacja Międzynarodowej Kadry Akademickiej w Polsce (Situation of International Academic Staff in Poland)”. Komisja ds. Międzynarodowych wraz z Komisją ds. Współpracy Międzynarodowej KRASP oraz Komisją ds. Komunikacji i Odpowiedzialności Społecznej KRASP zorganizowała monotematyczne, jednodniowe wydarzenie w siedzibie Wydziału

Psychologii we Wrocławiu Uniwersytetu SWPS. Inspirując się pytaniem z raportu Times Higher Education na temat umiędzynarodowienia uczelni, dyskutanci zastanawiali się, czy Polska stwarza otwarte środowisko i oferuje wsparcie dla międzynarodowej społeczności akademików. W pierwszym panelu dyskusyjnym prowadzonym przez prof. Jacka Witkosia (UAM), prof. Stanisław Kistryn (UJ), prof. Jerzy Lis (AGH) oraz dr Zofia Sawicka (NAWA) odpowiadali na pytanie: „Czy Polskie uczelnie przyciągają zagraniczną kadrę akademicką i w jaki sposób?” Drugi panel, prowadzony przez prof. Bogumiłę Kaniewską (UAM), dotyczył największych wyzwań i barier dla międzynarodowej kadry akademickiej. Dr Sandip Banerjee (UWr), dr inż. Anna Fiust (NCN), dr inż. Agnieszka Żyra (PK) dzielili się swoimi spostrzeżeniami. Prof. Jarosław Bosy (UPWr) prowadził trzeci panel zainspirowany pytaniem „W jaki sposób możemy czerpać z zagranicznych i polskich wzorców?” Na to pytanie odpowiadali prof. Teofil Jesionowski (PP), prof. Patrycja Matusz (UWr) oraz prof. Marta Mendel (SGGW). Wnioski płynące z konferencji zostały zebrane w artykule opublikowanym w Forum Akademickim zarówno w języku polskim, jak i angielskim. Choć konferencja dotyczyła wielu aspektów współpracy międzynarodowej, najmocniej wybrzmiało stwierdzenie, że to biurokracja i model finansowania w Polsce są największą barierą czy wyzwaniem rozwoju umiędzynarodowienia uczelni. Pewnym wyzwaniem dla organizowania podobnych wydarzeń tego typu przez Komisję w przyszłości jest brak dedykowanego budżetu na ten cel.

W ramach obszaru analiza barier Komisja przeprowadziła również debatę z udziałem zaproszonych ekspertów na temat międzynarodowych rankingów. Gościem Komisji był prof. Marcin Jacoby (USWPS) oraz pani Michalina Łabiszak (UAM). Podczas dyskusji odpowiadano między innymi na pytania: Co daje polskim uczelniom uczestnictwo w międzynarodowych rankingach? Dla kogo są rankingi – rektorów czy studentów? Co leży u źródła sukcesu pnących się w rankingach uczelni chińskich?

W ramach celu trzeciego, dotyczącego promowania kierunków współpracy międzynarodowej, Komisja zaprosiła przedstawiciela ambasady Niemiec kierownika Wydziału Nauki i Badań Naukowych pana Floriana Franka. Spotkanie dotyczyło systemu ewaluowania i weryfikowania jakości jednostek nauki i szkolnictwa wyższego w Republice Niemiec. Poruszano kwestię Uniwersytetów doskonałości (Exzellenzuniversitäten), rolę Rady Nauki (Wissenschaftsrat), najważniejszego organu doradczego w sprawie polityki naukowej, oraz omawiano model finansowania nauki w Republice Niemiec.

Komisja przygotowała również opinię na temat procesów dostosowawczych do zmian w europejskim obszarze szkolnictwa wyższego i nauki do roku 2030. Opinia koncentrowała się na pięciu obszarach: zrównoważony rozwój, trzeci filar uczelni, cyfryzacja i sztuczna inteligencja, międzynarodowe konsorcja i sieci uniwersyteckie, rozwój kadry akademickiej.

We własnym gronie członkowie Komisji dyskutowali nad rezolucją niemieckich rektorów odnośnie do zasad współpracy międzynarodowej, w tym współpracy z Chińską Republiką Ludową, trzema raportami z badań w ramach inicjatywy European Quality Assurance Fit for the Future oraz treścią listu prezydenta European University Association dotyczącego kwestii istotnych w 2023 roku z perspektywy stowarzyszenia.

Komisja Ekonomiczno-Prawna

W roku 2023 Komisja Ekonomiczno-Prawna rozpoczęła pracę w następującym składzie:

Przewodniczący: prof. Jan W. Wiktor

Zastępca: prof. Zygmunt Miatkowski

Członkowie: Elżbieta Chodzyńska, prof. Bogusław Dołęga, prof. Andrzej Fal, Magdalena Graca, Marcelina Kościołek, mgr Mariola Pirek, prof. Barbara Rymsza, dr inż. Karol Zielonka.

W lutym nastąpiła zmiana przedstawicieli studentów. Obecnie Komisja pracuje w składzie:

Przewodniczący: prof. Jan W. Wiktor

Zastępca: prof. Zygmunt Miatkowski

Członkowie: Kamil Bonas, Elżbieta Chodzyńska, prof. Bogusław Dołęga, prof. Andrzej Fal, mgr Mariola Pirek, prof. Barbara Rymsza, Piotr Zaremba, dr inż. Karol Zielonka.

Komisji zostały powierzone zadania przygotowania opinii dokumentów, w tym: projektów nowych ustaw i projektów nowelizacji ustaw istniejących oraz rozporządzeń ministra edukacji i nauki.

W roku 2023 Komisja Ekonomiczno-Prawna przygotowała opinie dotyczące 19 dokumentów, w tym m. in. projektów zmian ustawy o szkolnictwie wyższym i nauce, ustawy Karta nauczyciela i prawo oświatowe, zmian w systemie wynagradzania nauczycieli, poselskich projektów ustaw (PO i Lewicy) o wzroście wynagrodzeń w szkolnictwie wyższym, ustaw zmieniających nazwy kilku uczelni publicznych, ustawy o inwestycjach kształtujących postawy patriotyczne i wychowanie w poczuciu odpowiedzialności za państwo polskie realizowanych przez uczelnie, ustawy o finansowaniu pomocy publicznej w ramach WPR, o praktykach absolwenckich, ustawy w sprawie warunków i trybu pomocy publicznej za pośrednictwem NCN, w sprawie udzielania pożyczek na finansowanie pomocy w ramach WPR, rozporządzeń Ministra Edukacji i Nauki w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia zasadniczego profesora w uczelni publicznej, w sprawie współczynników kosztochłonności studiów, zmieniającego klasyfikację dziedzin i dyscyplin nauki, rozporządzenia w sprawie wynagrodzenia członków komisji dys-

cyplinarnych, rozporządzenia w sprawie przyznawania nagrody rocznej osobom kierującym niektórymi podmiotami prawnymi, w sprawie dotacji celowych przyznawanych instytutom działającym w ramach Sieci Badawczej Łukasiewicz i in.

Komisja Ekonomiczno-Prawna współdziałała z pozostałymi Komisjami Rady, przedstawiając swoje opinie m. in. w zakresie zmian w systemie klasyfikacji dziedzin i dyscyplin nauki w Polsce, kształcenia na kierunkach medycznych czy dotyczące etyki badań naukowych.

Komisja Ekonomiczno-Prawna przygotowała opinie do monografii pod red. J. Woźnickiego pt. *Trendy, modele i perspektywy rozwoju szkolnictwa wyższego w Polsce: 2021-2025 z projekcją do roku 2030*. Opinie dotyczyły dwóch ważnych zagadnień: kształtu public governance w szkolnictwie wyższym oraz zmian systemowych w obszarze polityki naukowej państwa.

Sformułowanie opinii nad wstępnymi projektami stanowiska Komisji miało charakter konsultacji w formie komunikacji online i dyskusji na posiedzeniach Komisji w formie online lub w formule hybrydowej. Taka forma organizacji prac Komisji – możliwość zdalnego wyrażania opinii i głosowania została uznana za właściwą. Podstawą opinii i sformułowania stanowiska była krytyczna analiza projektów aktów prawnych, a podstawowe kryteria oceny nawiązywały do zasadności projektowanych zmian, oceny ich zgodności z obowiązującym prawem, uwarunkowań, skutków społecznych i ekonomicznych konsekwencji projektowanych zmian, sposobu ich dokonywania, zasad legalizmu, relatywnej stabilności prawa i etyki.

Członkowie Komisji brali aktywny udział we wszystkich debatach problemowych, jakie odbywały się na posiedzeniach plenarnych Rady w 2023 r. Przedstawiali także swoje stanowiska na posiedzeniach Prezydium Rady. W oparciu o swoją wiedzę, kompetencje, zainteresowania, znajomość konkretnych problemów swoich środowisk (studentów, doktorantów, instytutów badawczych i uczelni) wnosili wkład do dyskusji nad rozpatrywanymi problemami.

Członkowie Komisji – zarówno przedstawiciele środowiska studentów, doktorantów, jak i pracownicy uczelni oraz instytutów wykazywali dużą aktywność w informowaniu swoich środowisk o działaniach podejmowanych przez Radę Główną, formułowanych opiniach wobec aktów prawnych, rozwiązywanych problemach i przyjmowanych stanowiskach. Należy podkreślić aktywność przedstawicieli Parlamentu Studentów RP i Krajowej Reprezentacji Doktorantów w mediach społecznościowych, wyrażającą się w przekazywaniu informacji i syntetycznych sprawozdań z prac Komisji i posiedzeń Rady, prowadzonych rozmowach w środowiskach centralnym i uczelnianym, na forum otwartych posiedzeń zarządu i ogólnopolskich konferencji KRD, w tym m.in. Konferencji

„WPROST o nauce – Od badań podstawowych do prac rozwojowych. Polski system szkolnictwa wyższego i nauki w dobie wyzwań współczesności. Perspektywy – szanse – wyzwania”. W każdej z wymienionych form aktywności przedstawiciele środowiska studenckiego i doktoranckiego podkreślali rolę i zadania Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Z satysfakcją Komisja odnotowała powołanie mgr M. Pirek do Rady Młodych Naukowców, będącej zespołem doradczym Ministra Edukacji i Nauki (14.11.2023 r.).

Kontynuacją powyżej opisanych form aktywności była działalność członków Komisji Ekonomiczno-Prawnej w środowisku – uczelniach, instytutach badawczych, towarzystwach naukowych, komitetach PAN i Komisji Ekonomicznej PAU, oraz konferencji naukowych. Prof. Wiktor, jako przedstawiciel Rady Głównej i Komisji Ekonomiczno-Prawnej, uczestniczył w dniu 8.11.2023 r. w seminarium: Jaki uniwersytet? Perspektywa rektorów i studentów uczelni krakowskich. Uczestnicząc w obu częściach – rektorskiej i studenckiej przedstawił na nim informacje o pracach Rady Głównej i Komisji, włączając się w dyskusję nad aktualnymi problemami środowiska nauki i szkolnictwa wyższego.

Podkreślamy konsultowanie projektów opinii Komisji w środowisku uczelni, instytutów badawczych, organizacji związkowych zarówno na poziomie podstawowym, jak i centralnym (np. na forum Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność (prof. Dołęga), także we współpracy z ZG ZNP – głównie w zakresie zwiększenia finansowania i uposażeń w obszarze nauki).

W podsumowaniu swojej pracy Komisja Ekonomiczno-Prawna podkreśla wyzwania związane z koniecznością formułowania opinii w trybie nadzwyczajnym, wiążącym się z narzuconym, często bardzo krótkim okresem konsultacji projektu zmian ustaw i rozporządzeń. Jest to jednak element zewnętrzny wobec Rady, wymagający – w myśl ustawowych zadań i kompetencji – współdziałania Rady z organami władzy publicznej w zakresie polityki naukowej państwa.

W nawiązaniu do powyższej uwagi o krótkim i niekiedy bardzo krótkim okresie na przedstawienie opinii, Komisja postulowała o skorzystanie przez Radę Główną z pomocy ekspertów zewnętrznych. Taka formalna możliwość jest przewidziana w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce w funkcjonowaniu innych instytucji przedstawicielskich środowiska oraz pracy organów pomocniczych ministra.

Komisja Kształcenia

W roku 2023 Komisja Kształcenia rozpoczęła pracę w następującym składzie:

Przewodniczący: prof. dr hab. Krzysztof Diks

Wiceprzewodnicząca: prof. dr hab. Alicja Przyłuska-Fischer

Członkowie: Damian Karolewski, prof. dr hab. Tomasz Miczka, mgr Mariola Pirek, ks. prof. dr hab. Wojciech Zyzak.

W lutym nastąpiła zmiana przedstawicieli studentów. Obecnie Komisja pracuje w składzie:

Przewodniczący: prof. dr hab. Krzysztof Diks

Wiceprzewodnicząca: prof. dr hab. Alicja Przyłuska-Fiszer

Członkowie: Kamil Bonas, Damian Karolewski, Maciej Korab, prof. dr hab. Tomasz Miczka, mgr Mariola Pirek, Piotr Zaremba, ks. prof. dr hab. Wojciech Zyzak.

Główne zdania Komisji dotyczyły przede wszystkim opiniowania projektów aktów prawnych odnośnie do organizacji kształcenia na każdym poziomie i zapewniania jego jakości. Komisja przygotowała swoje szczegółowe opinie do projektów:

- ustawy o zmianie ustawy *Prawo oświatowe oraz niektórych innych ustaw*;
- rozporządzenie w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, położnej, diagnosty laboratoryjnego, fizjoterapeuty i ratownika medycznego;
- rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków wynagradzania egzaminatorów za udział w przeprowadzaniu egzaminów oraz nauczycieli akademickich za udział w przeprowadzaniu części ustnej egzaminu maturalnego;
- rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki zmieniającego rozporządzenie w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych;
- rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli;
- rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki zmieniającego rozporządzenie w sprawie standardu przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela;
- rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki w sprawie ramowych statutów: publicznej placówki kształcenia ustawicznego, publicznego centrum kształcenia zawodowego i publicznego branżowego centrum umiejętności;
- rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki zmieniającego rozporządzenie w sprawie dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli, szczegółowych celów szkolenia branżowego oraz trybu i warunków kierowania nauczycieli na szkolenie branżowe;
- rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu zawodowego oraz egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie;
- rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych;

- rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki *zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków wynagradzania egzaminatorów za udział w przeprowadzaniu egzaminów oraz nauczycieli akademickich za udział w przeprowadzaniu części ustnej egzaminu maturalnego*;
- rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki *w sprawie dziedzin zawodowych*;
- rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki *zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad i warunków udzielania i cofania zezwolenia na założenie przez osobę prawną lub osobę fizyczną szkoły lub placówki publicznej*;
- rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki *w sprawie zakresu informacji gromadzonych w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji o kwalifikacjach nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych*;
- rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki *zmieniającego rozporządzenie w sprawie egzaminu maturalnego*;
- wniosków o włączenie do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK) kwalifikacji rynkowych:
 - *Koordynowanie strategii wyprzedzających w placówkach edukacyjnych*;
 - *Koordynowanie projektów realizowanych przez dzieci i młodzież*;
 - *Wykorzystanie biblioterapii podczas warsztatów ogólnorozwojowych dla dzieci i młodzieży*;
 - *Prowadzenie zajęć dla dzieci i młodzieży w edukacji pozaformalnej z wykorzystaniem metod wzmacniających zasoby wewnętrzne i zewnętrzne*;
 - *Wspieranie rodziców i podopiecznych poprzez prowadzenie tutoringów*;
 - *Nauczanie metodą STEAM*;
 - *Organizowanie efektywnego procesu kształcenia zawodowego*;

Ponadto Komisja Kształcenia przygotowała propozycje stanowiska RGNiSW w sprawie obniżania wymagań dotyczących jakości kształcenia na kierunkach lekarskich.

Opinie i stanowiska zostały przygotowane przez przewodniczącego Komisji w wyniku dyskusji lub spotkań on-line z jej członkami. Należy zwrócić uwagę, że czas na przygotowanie opinii często jest zdecydowanie zbyt krótki, biorąc pod uwagę wagę, zakres i rozmiar opiniowanych aktów prawnych, co uniemożliwia przeprowadzenie pogłębionej dyskusji i zasięgnięcie merytorycznych opinii ekspertów zewnętrznych.

Komisja Nauki

W roku 2023 Komisja Nauki rozpoczęła pracę w następującym składzie:

Przewodnicząca: dr hab. inż. Barbara Rymśza, prof. IBDiM

Wiceprzewodniczący: prof. dr hab. Tomasz Bączek, prof. dr hab. inż. Jerzy Zwoździak

Członkowie: prof. dr hab. Grażyna Borkowska, prof. dr hab. Anna Czarnecka, prof. dr hab. Krzysztof Diks, dr inż. Bogusław Dołęga, prof. PRz, prof. dr hab. Stanisław Kistryn, prof. dr hab. Krzysztof Narkiewicz, mgr inż. Michał Klimczyk, prof. dr hab. Danuta Sosnowska, prof. dr hab. inż. Jan Szmidt, prof. dr hab. Jacek Witkoś, dr inż. Karol Zielonka.

W lutym nastąpiła zmiana przedstawicieli doktorantów. Obecnie Komisja pracuje w składzie:

prof. dr hab. Grażyna Borkowska, prof. dr hab. Anna Czarnecka, prof. dr hab. Krzysztof Diks, dr inż. Bogusław Dołęga, prof. PRz, prof. dr hab. Stanisław Kistryn, prof. dr hab. Krzysztof Narkiewicz, mgr Marta Rajewska, prof. dr hab. Danuta Sosnowska, prof. dr hab. inż. Jan Szmidt, prof. dr hab. Jacek Witkoś, dr inż. Karol Zielonka, prof. dr hab. Tomasz Bączek, prof. dr hab. inż. Jerzy Zwoździak, dr hab. inż. Barbara Rymśza, prof. IBDiM.

Komisja odbyła 13 posiedzeń w trybie zdalnym.

Z każdego posiedzenia została opracowana notatka (przekazywana do przewodniczącego M. Pałysa, p. Agnieszki Niekludow-Lisewskiej i członków KN), w której odnotowano poruszaną tematykę, opiniowane dokumenty, przygotowane projekty uchwał oraz problemy wymagające dyskusji. Do każdego omawianego dokumentu członkowie KN przysyłali swoje opinie lub zgłaszali je na posiedzeniach.

Ważniejsze opiniowane dokumenty oraz osoby odpowiedzialne za przygotowanie projektu opinii lub uchwały dotyczącej:

- Planu działalności Narodowego Centrum Nauki na rok 2023, (A.M. Czarnecka, K. Diks, B. Rymśza);
- Poselskiego projektu ustawy o utworzeniu Uniwersytetu Kaliskiego im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego (B. Rymśza);
- Poselskiego projektu ustawy o utworzeniu Akademii Piotrkowskiej (J. Zwoździak);
- Projektu uchwały w sprawie rządowego projektu ustawy o zmianie nazwy uczelni służb państwowych nadzorowanej przez Ministra Sprawiedliwości i o zmianie ustawy o Służbie Więziennej oraz niektórych innych ustaw (M. Rajewska);
- Projektu ustawy o zmianie ustawy o instytutach badawczych (D. Sosnowska i B. Rymśza);
- Projektu rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki w sprawie dyplomów doktorskich, dyplomów habilitacyjnych i legitymacji doktoranta (T. Bączek, J. Zwoździak, M. Rajewska, K. Diks – jako koordynujący pracę zespołu);
- Sprawozdania z działalności NCN w 2022 r. (A. Czarnecka, D. Sosnowska, K. Diks, St. Kistryn, T. Bączek – jako koordynujący pracę zespołu);

- Sprawozdania z ewaluacji działalności NCN w 2022 r. (G. Borkowska, K. Zielonka, J. Witkoś, J. Szmidt, K. Narkiewicz, B. Dołęga, J. Zwoździak – jako koordynujący pracę zespołu, korektę projektu uchwały przygotował zespół w składzie: J. Witkoś, B. Dołęga, J. Zwoździak, B. Rymśza – jako koordynująca pracę zespołu);
- Finansowania młodych naukowców w konkursach NCN (M. Rajewska);
- Sprawozdania z działalności NAWA w 2022 r. (A. Czarnecka, M. Rajewska, K. Zielonka, St. Kistryn, K. Narkiewicz – jako koordynujący pracę zespołu);
- Projektu ustawy o zarządzaniu danymi (J. Zwoździak);
- Projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z rozwojem e-administracji (G. Borkowska, D. Sosnowska, B. Dołęga, St. Kistryn, B. Rymśza);
- Projektu rozporządzenia MEiN zmieniającego rozporządzenie w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (J. Wiktor, B. Rymśza);
- Propozycji zmian w Prawie Zamówień Publicznych w celu usprawnienia działalności instytucji sektora nauki i szkolnictwa wyższego (St. Kistryn, B. Rymśza);
- Opracowania DEKALOGU SPRAW WAŻNYCH I PILNYCH (KN);
- Opracowywanego w Ministerstwie Edukacji i Nauki dokumentu Polityka otwartego dostępu do danych badawczych finansowanych ze środków publicznych (B. Rymśza).

Członkowie KN brali udział w posiedzeniach komisji sejmowych, w różnych konferencjach, wydarzeniach i uroczystościach oraz w pracach różnych agencji.

- Komisje sejmowe (J. Szmidt, B. Rymśza);
- Komitet Monitorujący Program FENG, udział w czterech posiedzeniach (w dniach 29 marca, 12 maja, 7 września oraz 8 listopada), trzech szkoleniach (w dniach: 16 czerwca, 6 i 14 września) pt. „Konflikt interesów w FENG w świetle art. 61 rozporządzenia finansowego – definicja, zarządzanie, role i zadania”, „Założenia Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki” oraz „Krajowe Inteligentne Specjalizacje” (D. Sosnowska);
- Seminarium „Ewaluacja działalności naukowej i artystycznej - wyzwania i perspektywy” organizowane przez KRASP i Uniwersytet Łódzki w dniach 22–23 marca 2023 r., udział w panelu „Ewaluacja a ścieżki i etapy kariery akademickiej” (B. Rymśza);
- Wielka Gala Finałowa Ogólnopolskiego Konkursu i Programu Akredytacyjnego „Studia z Przyszłością”, w dniu 13 marca 2023 r. (D. Sosnowska);
- Gala wręczenia nagród XXV edycji konkursu Polski Produkt Przyszłości, w dniu 20 kwietnia 2023 r. (B. Rymśza);
- Konferencja/warsztaty w sprawie Prawa Zamówień Publicznych, w Białobrzegach w dniu 11 września 2023 r. (B. Rymśza);

- Inauguracja roku akademickiego 2023/24 na Politechnice Warszawskiej (B. Rym-sza).

Ponadto:

- Przekazano informację o pracach Koalicji ws. ewaluacji oceny naukowców i prac naukowych oraz o tworzeniu grup roboczych (St. Kistryn reprezentuje polską grupę);
- Wskazano na potrzebę przeprowadzenia debaty na temat oceny działalności interdyscyplinarnej i międzywydziałowej oraz problemów związanych z przepisami dotyczącymi RDN, w kontekście wyborów do RDN w odniesieniu do dyscyplin;
- Do dokumentu *Trendy, modele i perspektywy rozwoju szkolnictwa wyższego w Polsce: 2021–2025 z projekcją do roku 2030* została opracowana opinia dotycząca zmian w ewaluacji jakości działalności naukowej (B. Rym-sza);
- Przedyskutowano temat „NCBR – transparentność agencji będącej łącznikiem między nauką a gospodarką” (J. Witkoś) oraz potrzebę oceny efektywności funkcjonowania Akademii Kopernikańskiej.

Ponadto członkowie Komisji brali udział w posiedzeniach, debatach, konferencjach, pracach różnych agencji i w innych wydarzeniach (szczegółowe informacje w dalszej części sprawozdania).

2.6 Prace Zespołów Roboczych Rady Głównej

W 2023 r. nie były powoływane zespoły robocze.

2.7 Prace organów działających przy Radzie

Informacja o działalności Komisji Dyscyplinarnej przy Radzie Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego w 2023 r.

W okresie sprawozdawczym do Komisji Dyscyplinarnej przy Radzie Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego wpłynęło 9 nowych spraw. W KDRG obecnie toczą się 23 sprawy, a 18 spraw zostało zakończonych.

Sprawy w KDRG dotyczą:

- odwołań od orzeczeń uczelnianych komisji dyscyplinarnych i zażaleń na postanowienia uczelnianych rzeczników dyscyplinarnych;
- wniosków uczelnianych rzeczników dyscyplinarnych o wszczęcie postępowań dyscyplinarnych wobec nauczycieli akademickich.

Sprawy dyscyplinarne, które wpłynęły do KDRG dotyczą czynów z następujących obszarów:

1. nieprawidłowe relacje z innymi nauczycielami akademickimi, w tym stosowanie mobbingu oraz przemocy wobec innych nauczycieli akademickich,
2. nieprawidłowe relacje ze studentami,
3. niewłaściwe prowadzenie zajęć,
4. przywłaszczenie sobie autorstwa cudzego utworu,
5. popełnienie tzw. autoplagiatu,
6. fałszowanie wyników badań naukowych.

Sprawozdanie Komisji Dyscyplinarnej przy Radzie Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego jest odrębnym dokumentem.

Przewodniczący Rady Głównej zwrócił się listownie do ministra P. Czarnka z prośbą o czasowe skierowanie dodatkowych pracowników do obsługi administracyjnej Komisji w celu rozładowania spiętrzenia spraw oraz o rozważenie możliwości digitalizacji akt toczących się postępowań, co umożliwiłoby równoległe zapoznawanie się członków Komisji Dyscyplinarnej ze zgromadzonym materiałem dowodowym i w ten sposób przyspieszyłoby rozpatrywanie spraw.

3. UDZIAŁ CZŁONKÓW RADY W PRACACH INNYCH ORGANÓW I INSTYTUCJI, W CHARAKTERZE PRZEDSTAWICIELI RADY

Prof. Marcin Pałys (przewodniczący Rady)

- udział w pracach komisji Sejmu i Senatu RP (wielokrotnie: Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży, Komisji Infrastruktury, Komisji Zdrowia, Komisji Nauki, Edukacji i Sportu),
- udział w posiedzeniach plenarnych Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich, Konferencji Rektorów Zawodowych Szkół Polskich, Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich, Konferencji Rektorów Polskich Uczelni Technicznych,
- udział w XXVIII Konferencji PSRP w Zakopanem (panele: współpraca samorządów studenckich i władz rektorskich, dyskusja o przyszłości szkolnictwa wyższego) w dniach 13–16 kwietnia,
- udział w krakowskiej części Światowego Kongresu Kopernikańskiego na Uniwersytecie Jagiellońskim w dniach 24–26 maja.

Prof. Grażyna Borkowska

- udział w posiedzeniach komisji sejmowych: Komisji Edukacji Nauki i Młodzieży, Podkomisji stałej do spraw nauki i szkolnictwa wyższego oraz senackiej Komisji Nauki, Edukacji i Sportu,
- udział w posiedzeniach Prezydium Polskiej Akademii Nauk.

Prof. Katarzyna Byrka

- organizacja i udział w konferencji „Sytuacja Międzynarodowej Kadry Akademickiej w Polsce” na Uniwersytecie SWPS we Wrocławiu w dniu 19 czerwca,
- udział w spotkaniu zorganizowanym przez NAWA i MEiN dotyczącym wypracowania ogólnokrajowej strategii umiędzynarodowienia nauki i szkolnictwa wyższego w dniu 22 września.

Prof. Krzysztof Diks

- udział w konferencji „Mistrzowie Dydaktyki. Jak wspierać tutoring w polskim szkolnictwie wyższym?” w dniu 22 czerwca 2023 r.

Prof. Stanisław Kistryn

- udział w posiedzeniach Uniwersyteckiej Komisji Nauki KRUP,
- udział w posiedzeniach Prezydium i plenarnych Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich,
- uczestnictwo jako prowadzący sesję plenarną w konferencji Studenci Zagraniczni w Polsce 2023, prowadząc sesję plenarną „Umiędzynarodowienie 2023 ‘day by day’ – problemy, sprawozdania, komunikaty”,
- udział w 5. Polskim Forum Akademicko-Gospodarczym „Różne oblicza kryzysów – złożone wyzwania dla nauki i przedsiębiorczości”,
- uczestnictwo w spotkaniach Przewodniczących KRASP, PAN, RDN, KEN i RGNiSW poświęconym dyskusji nad zmianami w systemie ewaluacji jednostek naukowych,
- udział w 3 Konwersatorium Krakowskim „Umiędzynarodowienie funkcjonowania systemu nauki i szkolnictwa wyższego”,
- reprezentowanie RGNiSW na webinarium Forum Myśli Społecznej „Prognoza rozwoju szkolnictwa wyższego do roku 2030”,
- uczestnictwo w spotkaniu z Ambasadorem Niemiec i delegacją rektorów szkół wyższych z Niemiec,
- udział w spotkaniu z Prezydentem Włoch,
- uczestnictwo i prezentacje na zebraniach koalicji ds. reformy systemu ocen w nauce (CoARA),
- udział w konferencji Uniwersytetów Europejskich jako panelista w sesji „Doświadczenia badawcze w obszarze Uniwersytetów Europejskich”,
- uczestnictwo w konferencji „Nieufność: źródła i konsekwencje” zorganizowanej przez IPWC, Komisję ds. Komunikacji i Odpowiedzialności Społecznej KRASP, RGNiSW i SWPS,

- reprezentowanie RGNiSW na konferencji „Situation of International Academic Staff in Poland” jako panelista w sesji „Do Polish HEIs attract foreign academic staff, and if so, how?”,
- udział w międzynarodowej konferencji THE Europe Universities Summit „Beyond resilience: How European higher education is preparing for the future” jako panelista w sesji „Vice-president of research roundtable: Sharing best practice to enhance the European Research Area”,
- udział w zebraniu organizowanym przez PAU i FNP na temat finansowania nauki w Polsce,
- uczestnictwo w uroczystości Międzyuczelnianej Inauguracji Roku Akademickiego 2023/2024 – Rok Nauki w Województwie Śląskim,
- uczestnictwo w uroczystych inauguracjach roku akademickiego 2023/2024 w AGH oraz w Uniwersytecie Rolniczym w Krakowie,
- udział w gali nagród Elsevier Research Impact Leaders,
- udział w konferencji „Działalność naukowa – niedoceniany czynnik rozwoju cywilizacyjnego Polski”.

Prof. Agnieszka Merkisz-Guranowska

- zastępczyni członkini Komitetu Monitorującego program Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021–2027; udział w posiedzeniach KM (2. posiedzenie 1.02.2023, 4. posiedzenie 12.05.2023, 5. posiedzenie 7.09.2023, 6. posiedzenie 8.11.2023) oraz w 1. posiedzeniu Grupy roboczej ds. zasad horyzontalnych Programu FENG (14.06.2023),
- udział w Forum Inżynierskim organizowanym jako wydarzenie towarzyszące ITM Industry Europe, Poznań (30.05.2023),
- udział w webinarze Webinar Quality Assurance fit for the future – Needs and expectations of higher education institutions org. Organizatorzy European University Association i European Association of Institutions in Higher Education (7.09.2023).

Prof. Tomasz Miczka

Zastępca członka Komitetu Monitorującego Program Fundusze Europejskie dla Śląska 2021–2027.

Prof. Alicja Przyłuska-Fiszler

- udział w pracach Komisji Komunikacji i Odpowiedzialności Społecznej KRASP (2020–2024),
- wiceprzewodnicząca Komitetu Bioetyki przy Prezydium PAN,

- udział w spotkaniach Zespołu doradczego do spraw mikropoświadczeń w obszarze szkolnictwa wyższego z ramienia RGNiSW,
- udział w posiedzeniach Rady Fundacji Rektorów Polskich (członek Rady).

Prof. Barbara Rymsha

- członkini Komitetu Monitorującego Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności,
- udział w seminarium Ewaluacja działalności naukowej i artystycznej – wyzwania i perspektywy w Łodzi w dniu 23 marca,
- udział w Gali wręczenia nagród XXV edycji konkursu Polski Produkt Przyszłości (Wydział Fizyki PW) w dniu 4 kwietnia,
- udział w warsztatach zorganizowanych przez Urząd Zamówień Publicznych w dniu 11.09.2023 r.

Prof. Danuta Sosnowska

- członkini Komitetu Monitorującego program Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027; udział w posiedzeniach KM (3. posiedzenie 29.03.2023, 4. posiedzenie 12.05.2023, 5. posiedzenie 7.12.2023, 6. posiedzenie 8.11.2023)
- udział w szkoleniach online w ramach FENG:
 - szkolenie pt. „Konflikt interesów w FENG w świetle art. 61 rozporządzenia finansowego – definicja, zarządzanie, role i zadania” (16 czerwca 2023),
 - szkolenie pt. „Założenia Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki” (6 września 2023, 8 godzin),
 - szkolenie pt. „Krajowe Inteligentne Specjalizacje” (14 września 2023, 8 godzin),
- udział w Gali Finałowej Ogólnopolskiego Konkursu i Programu Akredytacyjnego „Studia z Przyszłością” w Pałacu Działyńskich PAN w Poznaniu w dniu 13 marca.

Prof. Jan Szmidt

- udział w pracach sejmowej Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży,
- udział w posiedzeniach Prezydium i plenarnych Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich,
- udział w posiedzeniach Konferencji Rektorów Polskich Uczelni Technicznych,
- udział w posiedzeniach Krajowej Reprezentacji Doktorantów oraz Parlamentu Studentów RP,

- udział w konferencji Liderzy Zarządzania Uczelnią LUMEN.

Prof. Marek Stefan Szyndel

Zastępca członka Komitetu Monitorującego program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021–2027.

Prof. Jan Władysław Wiktor

Udział w krakowskiej części Światowego Kongresu Kopernikańskiego na Uniwersytecie Jagiellońskim w dniach 24–26 maja.

4. OBSŁUGA ADMINISTRACYJNA I BUDŻET RADY

Obsługa administracyjna Rady

W roku sprawozdawczym obsługę administracyjną Rady zapewniali pracownicy Wydziału Obsługi Gremiów Doradczych MEiN, do których zadań, zgodnie ze Statutem Rady i Regulaminem Organizacyjnym Biura Ministra MEiN, należało:

- organizowanie i protokołowanie posiedzeń plenarnych i Prezydium RG,
- realizowanie postanowień plenum i Prezydium RG, przygotowywanie projektów dokumentów, rocznych sprawozdań i informacji,
- organizowanie posiedzeń komisji Rady,
- przesyłanie dokumentów do zaopiniowania członkom RG,
- przygotowywanie materiałów dla komisji RG,
- prowadzenie strony internetowej RG,
- prowadzenie spraw finansowych oraz monitorowanie wydatków związanych z działalnością Rady,
- prowadzenie bieżącej korespondencji przewodniczącego Rady,
- archiwizowanie dokumentacji.

Budżet Rady

Wykorzystanie środków finansowych na działalność Rady w 2023 r. zostało oszacowane na ok. 720 tys. zł² na realizację następujących zadań:

- wynagrodzenia przewodniczącego i wiceprzewodniczących Rady,
- wynagrodzenia przewodniczących komisji,
- wynagrodzenia członków Rady za udział w posiedzeniach,
- pokrycie kosztów noclegów i delegacji.

² ostateczne dane będą znane po zamknięciu roku finansowego

5. PODZIĘKOWANIE

W imieniu Rady składam serdeczne podziękowania naszym gościom, w tym ministrom, rektorom, prezesom, dyrektorom oraz społecznym doradcom Rady, za ich wkład w działanie RGNiSW w 2023 r. Dziękuję przewodniczącej Komisji Dyscyplinarnej do spraw nauczycieli akademickich działającej przy Radzie. Bardzo dziękuję wiceprzewodniczącym Rady, przewodniczącym komisji stałych Rady, a także pracownikom administracyjnym i informatykom zapewniającym jej obsługę za ich wielki wysiłek i niezawodne wsparcie w okresie całego roku.

Szczególne wyrazy podziękowania składam pani Agnieszce Niekludow-Lisewskiej i pani Żanecie Wolskiej z Wydziału Obsługi Gremiów Doradczych MEiN za sprawne koordynowanie prac naszych gremiów oraz pomoc w opracowaniu niniejszego sprawozdania.

Warszawa, 31 grudnia 2023 r.

Przewodniczący
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego
dr hab. Marcin Pałys, prof. UW

